

Lovtidende A

2019

Udgivet den 7. februar 2019

27. januar 2019.

Nr. 126.

Bekendtgørelse af lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile

Herved bekendtgøres lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, jf. lov nr. 655 af 8. juni 2017, med de ændringer, der følger af § 2 i lov nr. 254 af 6. april 2018 og § 2 i lov nr. 727 af 8. juni 2018.

Kapitel 1

Lovens formål, anvendelsesområde m.v.

Formål

§ 1. Formålet med loven er at

- 1) sikre den bedst mulige behandling, omsorg og beskyttelse af patienten med udgangspunkt i den enkeltes behov og under hensyn til den enkelte patients værdighed,
- 2) sikre, at iværksættelse og gennemførelse af tvang efter denne lov sker i overensstemmelse med grundlæggende retssikkerhedsprincipper, og
- 3) begrænse tvang og indgreb i den personlige frihed over for den enkelte patient til det absolut nødvendige.

Stk. 2. Ved tvang forstås i denne lov anvendelse af foranstaltninger, som en patient i ord eller handling modsætter sig. Tvang kan bestå af tvangsbehandling efter kapitel 2 og tvangsindgreb efter kapitel 3.

Lovens stedlige anvendelsesområde

§ 2. Loven finder anvendelse inden for sundhedsvæsenet eller andre steder, hvor der udføres sundhedsfaglig virksomhed af sundhedspersoner.

Persongruppe

§ 3. Loven finder anvendelse på patienter, der er fyldt 15 år, og som varigt mangler evnen til at give informeret samtykke til behandling, jf. § 18 i sundhedsloven.

Stk. 2. Loven gælder ikke for patienter, der er omfattet af reglerne i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien.

Kapitel 2

Tvangsbehandling

Betingelser for tvangsbehandling

§ 4. En læge eller tandlæge kan beslutte at tvangsbehandle en patient, som i ord eller handling modsætter sig en sundhedsfaglig behandling, jf. sundhedslovens § 5, som en værge, en nærmeste pårørende eller en fremtidsfuldmægtig

har givet samtykke til efter § 18, stk. 1, i sundhedsloven, eller som en anden sundhedsperson med faglig indsigt på området eller Styrelsen for Patientsikkerhed har givet sin tilslutning til efter § 18, stk. 2 og 4, i sundhedsloven, hvis

- 1) en undladelse af at behandle patienten ud fra en sundhedsfaglig vurdering vil føre til væsentlig forringelse af patientens helbred eller sundhedstilstand,
- 2) behandlingen anses for nødvendig for at forhindre den væsentlige forringelse og
- 3) det efter en helhedsvurdering fremstår som den bedste løsning for patienten at gennemføre behandlingen.

Stk. 2. Det er en betingelse for beslutninger om tvangsbehandling efter stk. 1, at patientens værge, nærmeste pårørende eller fremtidsfuldmægtig giver samtykke til, at behandlingen kan gennemføres ved tvang, eller at en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området, som ikke tidligere har deltaget i eller skal deltage i behandlingen af den pågældende patient, giver sin tilslutning dertil.

Stk. 3. Beslutninger om tvangsbehandling efter stk. 1 skal vedrøre en konkret og aktuel behandling. Beslutninger er gyldige i den periode, der er nødvendig for behandlingen, dog højst i 4 måneder.

Principper for tvangsbehandling

§ 5. Den læge eller tandlæge, der træffer beslutning om tvangsbehandling, skal inddrage patienten i beslutningen og underrette patienten om den trufne beslutning og dens nærmere indhold, baggrund og formål.

Stk. 2. Forinden der træffes beslutning om tvangsbehandling, og forinden tvangsbehandling iværksættes, skal tillidsskabende tiltag være forsøgt, og patienten skal forinden være forsøgt motiveret til frivilligt at medvirke til behandlingen.

Stk. 3. Tvangsbehandlingen skal afbrydes straks, hvis lovens betingelser ikke længere er opfyldt.

Stk. 4. Beslutninger om tvangsbehandling efter § 4 skal overholde tilkendegivelser i patientens livstestamente eller behandlingstestamente, jf. sundhedslovens § 26.

Kapitel 3

Tvangsindgreb med henblik på at gennemføre tvangsbehandling

Betingelser for tvangsindgreb

§ 6. Tvangsbehandling kan gennemføres ved anvendelse af tvangsindgreb efter dette kapitel, hvis tvangsindgrebet er nødvendigt for at gennemføre tvangsbehandlingen.

Stk. 2. Det er en betingelse for beslutninger om tvangsindgreb, at patientens værge, nærmeste pårørende eller fremtidsfuldmægtig giver samtykke til tvangsindgrebet, eller at en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området, som ikke tidligere har deltaget i eller skal deltage i behandlingen af den pågældende patient, giver sin tilslutning dertil.

Stk. 3. Beslutninger om tvangsindgreb er gyldige i den periode, der er nødvendig for at gennemføre den tvangsbehandling, der er besluttet efter § 4, dog højst i 4 måneder.

Stk. 4. Der kan træffes beslutning om samtidig anvendelse af flere tvangsindgreb.

Principper for tvangsindgreb

§ 7. Ethvert tvangsindgreb efter dette kapitel skal være så skånsomt og kortvarigt som muligt og stå i rimeligt forhold til formålet med indgrebet. Det mindst indgribende indgreb skal anvendes, hvis det er tilstrækkeligt til at opnå formålet. Alle indgreb skal udføres med størst mulig hensyntagen til den pågældende patient for at undgå unødige krænkelser og ulemper.

Stk. 2. Tvangsindgreb må ikke erstatte personlig pleje og omsorg.

Stk. 3. Forinden der træffes beslutning om tvangsindgreb, og forinden tvangsindgreb iværksættes, skal tillidsskabende tiltag være forsøgt.

Fysisk fastholdelse

§ 8. Den læge eller tandlæge, der efter § 4 har besluttet at tvangsbehandle patienten, kan beslutte fysisk at fastholde patienten, hvis betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, er opfyldt.

Stk. 2. Der må ikke anvendes hjælpemidler og remedier til fastholdelsen.

Beroligende medicin

§ 9. Den læge eller tandlæge, der efter § 4 har besluttet at tvangsbehandle patienten, kan beslutte at give patienten et beroligende lægemiddel, hvis betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, er opfyldt.

Stk. 2. Beroligende lægemidler må ikke anvendes af ordenshensyn.

Tvangsindlæggelse

§ 10. Den læge eller tandlæge, der efter § 4 har besluttet at tvangsbehandle patienten, kan beslutte, jf. dog stk. 6, at en patient skal tvangsindlægges, hvis betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, er opfyldt. Tvangsindlæggelse kan alene ske på et offentligt sygehus.

Stk. 2. I forbindelse med sin beslutning om at tvangsindlægge patienten udfærdiger lægen eller tandlægen en erklæ-

ring herom. Erklæringen skal basere sig på lægens eller tandlægens undersøgelse af behovet for at tvangsindlægge patienten. Erklæringen må ikke være udstedt af en læge eller tandlæge, der er ansat på den sygehusafdeling, hvor tvangsindlæggelsen skal finde sted, eller være udstedt af en læge eller tandlæge, der er inhabil i henhold til forvaltningslovens § 3.

Stk. 3. Lægens eller tandlægens undersøgelse efter stk. 2, pkt., skal være foretaget inden for de seneste 7 dage forud for tvangsindlæggelsen.

Stk. 4. Politiet træffer bestemmelse om tvangsindlæggelsens iværksættelse og gennemførelse heraf.

Stk. 5. Den læge eller tandlæge, der beslutter, at patienten skal tvangsindlægges, skal så vidt muligt være til stede ved tvangsindlæggelsens gennemførelse, indtil politiet forlader stedet sammen med den patient, der skal tvangsindlægges. Iværksættes tvangsindlæggelsen ikke i umiddelbar forlængelse af lægens eller tandlægens undersøgelse, underretter politiet lægen eller tandlægen om tidspunktet for gennemførelsen af tvangsindlæggelsen.

Stk. 6. Overlægen eller overtandlægen på den afdeling, hvor patienten tvangsindlægges, træffer endelig beslutning om, hvorvidt tvangsindlæggelse skal ske. Overlægen eller overtandlægen skal i den forbindelse påse, om betingelserne i § 4 og § 6, stk. 1 og 2, er opfyldt.

Stk. 7. I overlægens eller overtandlægens fravær kan beslutninger efter stk. 6 tages af en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området. Overlægen eller overtandlægen skal snarest muligt tage stilling til den anden læges eller tandlæges beslutning.

Stk. 8. Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter nærmere regler om indholdet af de erklæringer, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 9. Sundhedsministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren regler om politiets opgaver i forbindelse med tvangsindlæggelserne.

Gennemførelse af personlig hygiejne på tvangsindlagte patienter

§ 11. Overlægen eller overtandlægen kan beslutte, at en patient, der er tvangsindlagt efter § 10, og som ikke selv er i stand til at varetage nødvendig personlig hygiejne, skal have foretaget personlig hygiejne under anvendelse af tvang, hvis dette er nødvendigt af hensyn til patienten selv eller af hensyn til medpatienter eller personale.

Stk. 2. I overlægens eller overtandlægens fravær kan beslutninger efter stk. 1 tages af en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området. Overlægen eller overtandlægen skal snarest muligt tage stilling til den anden læges eller tandlæges beslutning.

Tilbageholdelse og tilbageførsel

§ 12. Overlægen eller overtandlægen kan beslutte, at en patient, der er tvangsindlagt på et offentligt sygehus, skal tilbageholdes på sygehusafdelingen, hvis patientens fortsatte indlæggelse er nødvendig for at gennemføre tvangsbehandlingen.

Stk. 2. Overlægen eller overtandlægen kan efter betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, beslutte, at en patient, som er tvangs-

indlagt, skal føres tilbage til afdelingen, hvis patienten har forladt afdelingen.

Stk. 3. Overlægen eller overtandlægen kan beslutte, at en patient, der ikke er tvangsindlagt efter § 10, skal tilbageholdes eller tilbageføres, hvis betingelserne i § 6, stk. 2, er opfyldt, og hvis patientens fortsatte indlæggelse er nødvendig for at gennemføre tvangsbehandlingen.

Stk. 4. I overlægens eller overtandlægens fravær kan beslutninger efter stk. 1-3 tages af en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området. Overlægen eller overtandlægen skal snarest muligt tage stilling til den anden læges eller tandlæges beslutning.

Stk. 5. Sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med tilbageholdelse og tilbageførsel efter stk. 1-4. Sundhedsministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren nærmere regler om politiets medvirken hertil.

Obligatorisk efterprøvelse

§ 13. Overlægen eller overtandlægen har ansvaret for, at patienten ikke tvangsindlægges efter § 10 og ikke tilbageholdes og tilbageføres efter § 12 i videre omfang end nødvendigt for at gennemføre den besluttede tvangsbehandling.

Stk. 2. Overlægen eller overtandlægen skal, henholdsvis 3, 10, 20 og 30 dage efter at tvangsindgreb efter §§ 10 og 12 blev iværksat, og herefter mindst hver fjerde uge, så længe tvangsindgrebene opretholdes, påse, om betingelserne for tvangsindgrebene fortsat er opfyldt. Finder overlægen eller overtandlægen, at betingelserne for tvangsindgrebene efter §§ 10 og 12 ikke længere er opfyldt, skal de straks bringes til ophør.

Kapitel 4

Delegation af beslutninger

§ 14. Beslutninger, som en læge eller tandlæge kan træffe efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, § 11, stk. 1, og § 12, stk. 1-3, kan ikke delegeres til andre sundhedspersoner.

Stk. 2. Lægen eller tandlægen kan delegere gennemførelsen af tvangsbehandlingen, jf. § 4, efter reglerne i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og regler udstedt i medfør heraf.

Stk. 3. Lægen eller tandlægen kan lade andre sundhedspersoner gennemføre tvangsindgreb efter kapitel 3.

Kapitel 5

Tvangsprotokol og indberetning

Tvangsprotokol

§ 15. Lægens eller tandlægens beslutning om anvendelse af tvang efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal tilføres en tvangsprotokol med angivelse af beslutningens indhold og begrundelsen derfor. Resultatet af overlægens eller overtandlægens obligatoriske efterprøvelse efter § 13, stk. 2, skal tilføres tvangsprotokollen.

Stk. 2. Enhver anvendelse af tvang på baggrund af lægens eller tandlægens beslutning efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal tilføres en tvangsprotokol med angivelse af tvangens nærmere indhold.

Stk. 3. Kopi af tvangsprotokollen skal indgå i patientjournalen.

Stk. 4. Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter nærmere regler om tvangsprotokollen.

Indberetning

§ 16. Lægens og tandlægens beslutning om anvendelse af tvang efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal indberettes til Sundhedsdatastyrelsen.

Stk. 2. Sundhedsdatastyrelsen stiller de indberettede oplysninger til rådighed for det regionsråd eller den kommunalbestyrelse, der er driftsansvarlig myndighed eller har ansvaret for at yde tilskud til eller tilbyde den pågældende behandling, som tvangen foretages i forbindelse med, til brug for regionsrådets og kommunalbestyrelsens overvågning af anvendelsen af tvang.

Stk. 3. Sundhedsdatastyrelsen stiller endvidere oplysningerne til rådighed for Styrelsen for Patientsikkerhed til brug for styrelsens tilsyn med sundhedsområdet efter sundhedsloven og til opsamling af viden til brug for læring i sundhedsvæsenet.

Stk. 4. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om indberetningspligten efter stk. 1 og om Sundhedsdatastyrelsens pligt til at stille data til rådighed for regionsråd og kommunalbestyrelser efter stk. 2 og for Styrelsen for Patientsikkerhed efter stk. 3.

Kapitel 6

Klager til Tvangsbehandlingsnævnet

§ 17. Den læge eller tandlæge, der træffer beslutning om anvendelse af tvang efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal vejlede den nærmeste pårørende, værger eller fremtidsfuldmægtigen, som samtykker til tvangen, om mulighederne for at indbringe klage for Tvangsbehandlingsnævnet, jf. § 4 i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet.

Stk. 2. Den læge eller tandlæge, der træffer beslutning om anvendelse af tvang efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal efter anmodning fra patienten, dennes pårørende, værger eller fremtidsfuldmægtig indbringe klager over beslutninger herom for Tvangsbehandlingsnævnet.

Stk. 3. Klager til Tvangsbehandlingsnævnet over beslutninger truffet efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, har opsættende virkning.

Kapitel 7

Ikrafttræden, ændring af anden lovgivning m.v.

§ 18. Loven træder i kraft den 1. januar 2018.

§ 19-20. (Udelades)

§ 21. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men §§ 1-19 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Lov nr. 254 af 6. april 2018 (Øget selvbestemmelse for patienter i forhold til fravalg af behandling, herunder oprettelse af en behandlingstestamenteordning) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2019, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 2 og 3, træder i kraft den 1. juli 2018.

Stk. 3. For livstestamenter, som er oprettet inden den 1. januar 2019, finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Lov nr. 727 af 8. juni 2018 (Autorisation af osteopater, udvidelse af tandlægenes virksomhedsområde m.v.) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Stk. 2. Personer, der ved lovens ikrafttræden udøver virksomhed som osteopat her i landet, kan uden autorisation fortsat betegne sig som osteopat frem til den 30. juni 2023.

Stk. 3. Retten til fortsat at betegne sig som osteopat i medfør af stk. 2 giver ikke ret til at udføre manipulationsbehandling af rygsøjlen, jf. § 52, stk. 5, i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, uden autorisation.

Sundheds- og Ældreministeriet, den 27. januar 2019

ELLEN TRANE NØRBY

/ Ida Lyngbeck Jensen